

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

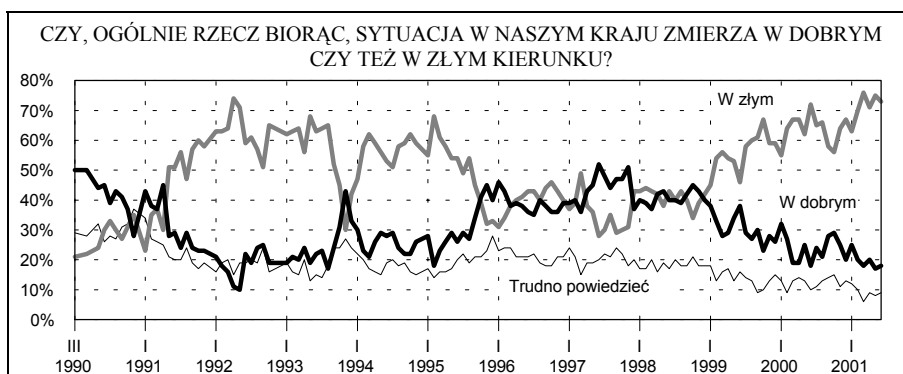
BS/79/2001

NASTROJE SPOŁECZNE W CZERWCU

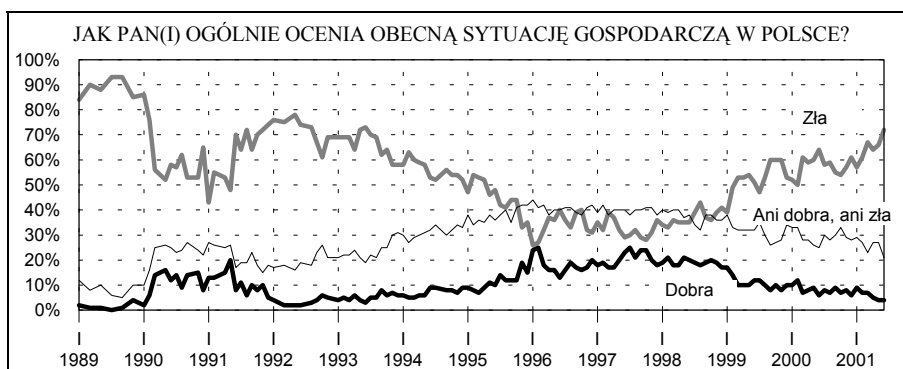
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2001

- Utrzymują się krytyczne opinie o rozwoju sytuacji w kraju - niemal trzy czwarte ankietowanych (73%) uważa, że zmierza ona w złym kierunku, i tylko jedna szоста (18%) jest przeciwnego zdania.

- Od maja wyraźnie wzrósł (o 6 punktów) krytycyzm w opiniach o sytuacji gospodarczej kraju. Obecnie prawie trzy czwarte Polaków (72%) uznaje stan gospodarki za zły, a zaledwie 4% ocenia go pozytywnie.

- Stabilne i bardzo krytyczne są opinie o sytuacji politycznej: ponad połowa badanych (54%) ocenia ją negatywnie, a tylko co dwudziesty (5%) pozytywnie.
- W ostatnim miesiącu pogorszyły się oceny dotyczące kondycji miejsc pracy respondentów (spadek odsetka ocen pozytywnych o 4 punkty, wzrost negatywnych - o 2 punkty). Obecnie 40% osób aktywnych zawodowo określa sytuację swoich zakładów pracy jako złą, a 24% - jako dobrą. Czerwcowe oceny należą do najgorszych, jakie odnotowaliśmy od roku 1994.
- Od maja nie zmieniło się poczucie zagrożenia utratą pracy. Niemal połowa respondentów mających pracę przynoszącą stały dochód (48%) obawia się jej utraty (w tym 20% bardzo poważnie liczy się z taką możliwością). Tyle samo pracujących (47%) deklaruje, że nie odczuwa zagrożenia, ale tylko jedna czwarta (24%) jest całkowicie wolna od tego typu lęku.
- Od maja stabilna pozostaje ocena ogólnych warunków życia rodzin respondentów (26% wskazań negatywnych, 53% przeciętnych, 20% pozytywnych). Bardziej krytycznie, lecz nieco lepiej niż w maju oceniają badani warunki materialne swoich gospodarstw domowych (odpowiednio: 35%, 45%, 20%).
- Przewidywania pozostają stabilne - w stosunku do wszystkich analizowanych dziedzin życia najczęściej pojawia się opinia, że w najbliższym roku nic się nie zmieni, a pesymizm zazwyczaj przeważa nad optymizmem.

Odnotowane w ostatnich miesiącach wyjątkowo złe nastroje społeczne utrzymują się również w czerwcu¹. Można nawet mówić o umocnieniu się tego stanu rzeczy, gdyż w stosunku do maja pogorszyły się opinie o sytuacji gospodarczej w kraju. Negatywny trend w tej dziedzinie obserwowaliśmy od końca roku '98, jednak obecnie społeczny krytycyzm osiągnął szczególnie wysoki poziom, nienotowany od roku '93. Pogorszyły się także oceny dotyczące sytuacji w zakładach pracy respondentów - obecnie należą one do najgorszych, jakie rejestrowaliśmy od roku '94.

OCENY

Utrzymują się krytyczne opinie na temat rozwoju sytuacji w Polsce. Nadal niemal trzy czwarte Polaków uważa, że sytuacja w kraju zmierza w złym kierunku, i tylko jedna szósta jest przeciwnego zdania. Oceny negatywne są czterokrotnie częstsze niż pozytywne.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
	2000							2001						
	w procentach													
W dobrym	18	24	21	28	29	25	20	25	20	18	20	17	18	
W złym	72	65	66	58	56	64	67	63	70	76	71	75	73	
Trudno powiedzieć	10	11	13	14	15	11	13	12	10	6	9	8	9	

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (133) przeprowadzono w dniach 1-4 czerwca 2001 roku na 1052-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Analiza trendu wskazuje, że od końca roku '98 opinie na temat gospodarki pogarszały się systematycznie, choć z wahaniami. Obecnie jednak społeczny krytycyzm już drugi miesiąc z rzędu utrzymuje się na wyjątkowo wysokim poziomie, najbardziej zbliżonym do tego, jaki notowaliśmy w połowie lat dziewięćdziesiątych.

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych zdecydowanie przeważają negatywne opinie o rozwoju sytuacji w kraju. Krytyczne spojrzenie szczególnie nasilone jest wśród osób znajdujących się w gorszym położeniu społecznym - źle sytuowanych, żyjących w złych warunkach materialnych, wśród bezrobotnych i rencistów. Spośród grup aktywnych zawodowo najbardziej krytyczni są robotnicy wykwalifikowani, a także pracownicy fizyczno-umysłowi oraz rolnicy. Im lepsze natomiast położenie ekonomiczne badanych, tzn. lepsza sytuacja finansowa i lepsze warunki materialne gospodarstw domowych, tym częstsza akceptacja ogólnej sytuacji w kraju. Pozytywnym spojrzeniem na jej rozwój wyróżniają się przede wszystkim uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, osoby z wyższym wykształceniem, zadowolone z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych.

Opinie w tej sprawie zależą jednak nie tylko od położenia społeczno-ekonomicznego badanych, ale także od ich poglądów politycznych. Sytuację w kraju najlepiej oceniają ankietowani identyfikujący się z prawicą - w stosunku do maja ich oceny się poprawiły. Najbardziej krytyczni są natomiast respondenci o lewicowej orientacji politycznej - ich opinie pozostały stabilne.

Tabela 2

Poglądy polityczne	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju*					
	dobry			zły		
	IV 2001	V 2001	VI 2001	IV 2001	V 2001	VI 2001
	w procentach					
Lewica	14	13	12	81	84	82
Centrum	22	15	19	69	77	74
Prawica	34	28	33	57	62	54
Nieokreślone („trudno powiedzieć”)	12	14	14	74	74	75

* Pominięto „trudno powiedzieć”.

Rozwój sytuacji w kraju najlepiej oceniają potencjalni wyborcy PO, których opinie w czerwcu wyraźnie się poprawiły, oraz zwolennicy AWSP. Jednak wśród sympatyków Akcji odnotowujemy znaczny wzrost niepewności - z 8% do 20% zwiększyła się liczba tych, którzy nie potrafią ocenić obecnej sytuacji. Tylko w elektoratach PO oraz AWSP opinie pozytywne i negatywne się równoważą, natomiast w pozostałych - zdecydowanie przeważają złe oceny. Stosunkowo najmniej krytyczni są zwolennicy ugrupowania Prawo i Sprawiedliwość oraz respondenci, którzy nie są jeszcze zdecydowani, na kogo głosować. Do najbardziej krytycznych należą natomiast badani, którzy nie zamierzają uczestniczyć w wyborach, a także potencjalni wyborcy SLD i UP oraz - przede wszystkim - zwolennicy PSL, których opinie pogorszyły się w ostatnim miesiącu.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju**					
	dobry			zły		
	IV 2001	V 2001	VI 2001	IV 2001	V 2001	VI 2001
	w procentach					
AWS Prawicy	34	43	40	53	49	40
Platforma Obywatelska	48	28	47	40	61	47
Prawo i Sprawiedliwość	-	-	25	-	-	54
SLD i UP	15	11	13	80	84	80
PSL	6	16	9	88	78	88
Niezdecydowani	19	21	22	66	68	65
Niezamierzający głosować	22	12	12	70	79	79
* W tabeli nie uwzględniliśmy potencjalnych wyborców UW z powodu zbyt małej ich liczby.						
** Pominęto „trudno powiedzieć”.						

Stabilne i bardzo krytyczne są także opinie o sytuacji politycznej: ponad połowa badanych ocenia ją negatywnie, jedna trzecia uznaje za przeciętną i tylko co dwudziesty badany ma pozytywną opinię w tej sprawie.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
– dobra	4	7	6	9	10	7	5	10	6	5	6	5	5
– ani dobra, ani zła	25	33	33	38	38	37	35	36	33	32	38	33	32
– zła	63	50	51	43	42	46	51	43	51	53	47	54	54
Trudno powiedzieć	8	10	10	11	10	10	9	11	10	11	9	8	9

Wprawdzie we wszystkich grupach społecznych znaczna część badanych ocenia sytuację polityczną jako przeciętną, jednak w każdym przypadku opinie negatywne przeważają nad pozytywnymi. Szczególnie krytyczne spojrzenie odnotowujemy zarówno u rolników, jak i u przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji. Do najmniej krytycznych należą natomiast uczniowie i studenci, młodzież w wieku od 18 do 24 lat.

Opinie w tej sprawie zależą także od cech związanych ze światopoglądem badanych - znacznie bardziej krytyczne są osoby o lewicowych poglądach, w ogóle niepraktykujące lub czyniące to sporadycznie, niż badani identyfikujący się z prawicą, systematycznie uczestniczący w praktykach religijnych.

Od maja wyraźnie wzrósł (o 6 punktów) krytycyzm w ocenie sytuacji gospodarczej kraju. Już niemal trzy czwarte Polaków określa stan gospodarki jako zły, jedna piąta - jako przeciętny i zaledwie 4% ocenia go pozytywnie.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
– dobra	6	8	7	9	7	8	6	9	7	7	5	4	4
– ani dobra, ani zła	25	30	28	30	33	29	28	29	27	23	27	27	21
– zła	64	58	59	55	54	57	61	57	61	67	64	66	72
Trudno powiedzieć	5	4	6	6	6	6	5	4	5	3	4	3	3

Z analizy trendu wynika, że od końca roku '98 opinie na temat gospodarki pogarszały się systematycznie, choć z wahaniem, a w ostatnich trzech miesiącach były szczególnie

niekorzystne. W czerwcu jednak społeczny krytycyzm osiągnął rekordowo wysoki poziom, nienotowany od roku '93.

Negatywne oceny sytuacji gospodarczej zdecydowanie dominują we wszystkich kategoriach społeczno-demograficznych. Najbardziej niezadowoleni są respondenci źle sytuowani, żyjący w złych warunkach materialnych, bezrobotni, renciści, emeryci. Spośród grup aktywnych zawodowo dezaprobatę najczęściej wyrażają rolnicy, robotnicy wykwalifikowani oraz pracownicy fizyczno-umysłowi. Stosunkowo najmniej krytyczni są natomiast uczniowie i studenci, badani z wyższym wykształceniem, mający najwyższą pozycję społeczno-zawodową, dobrze sytuowani.

Opinie o stanie gospodarki zależą także od poglądów politycznych - znacznie lepsze oceny wystawiają respondenci o prawicowej niż lewicowej orientacji politycznej.

SYTUACJA ZAWODOWA I KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

W ostatnim miesiącu nieco pogorszyły się oceny dotyczące kondycji miejsc pracy respondentów (spadek odsetka ocen pozytywnych o 4 punkty, wzrost negatywnych - o 2 punkty). Obecnie dwie piąte osób aktywnych zawodowo określa sytuację swoich zakładów pracy jako złą i tylko jedna czwarta - jako dobrą. Czerwcowe oceny należą do najgorszych, jakie odnotowaliśmy od roku '94.

Opinie o sytuacji miejsc pracy respondentów są wyraźnie zróżnicowane w zależności od sektora gospodarki, w jakim usytuowane są zakłady. Tak samo jak w maju najlepiej oceniana jest kondycja firm należących do sektora prywatnego poza rolnictwem, chociaż w czerwcu oceny te się pogorszyły (wzrost odsetka opinii negatywnych o 11 punktów, spadek pozytywnych o 6 punktów). Na drugim miejscu znajdują się instytucje państwowe i publiczne (których oceny pozostały bez zmian) oraz spółki o własności mieszanej - prywatnej i państwowej (w tym przypadku odnotowaliśmy pogorszenie ocen). Niezmiennie najbardziej krytyczne opinie o sytuacji swoich gospodarstw mają rolnicy indywidualni. Liczba osób pozytywnie oceniających tę sytuację spadła w tej grupie z 6% w maju do 0% w czerwcu.

Tabela 6

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	550	496	525	531	526	522	522	487	518	510	496	499	483
– dobra	31	31	33	31	30	32	31	32	33	28	29	28	24
– ani dobra, ani zła	31	35	33	32	32	31	31	28	28	30	31	31	34
– zła	36	34	31	34	36	32	36	38	37	39	34	38	40
Trudno powiedzieć	2	1	3	4	2	5	2	2	2	3	7	3	2
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
– dobra	35	26	28	28	31	30	25	29	29	25	30	26	27
– ani dobra, ani zła	28	38	38	33	24	30	32	29	28	34	32	32	33
– zła	36	35	33	35	43	37	40	40	41	40	31	40	39
Trudno powiedzieć	0	0	1	5	2	3	3	1	1	2	7	2	1
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
– dobra	38	34	44	38	36	43	37	42	39	37	36	34	24
– ani dobra, ani zła	27	35	26	42	30	25	31	31	27	28	32	28	40
– zła	32	31	26	19	33	26	32	27	33	34	26	37	35
Trudno powiedzieć	3	0	4	2	1	6	0	1	1	0	6	1	1
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
– dobra	36	44	40	38	37	38	44	36	42	34	33	35	29
– ani dobra, ani zła	40	33	34	32	43	36	34	28	31	29	32	36	32
– zła	23	23	23	27	19	22	21	34	25	33	28	25	36
Trudno powiedzieć	2	1	3	4	1	4	1	2	2	4	7	3	3
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
– dobra	1	0	8	7	2	6	7	15	4	4	7	6	0
– ani dobra, ani zła	21	24	16	18	26	29	21	18	16	25	24	26	33
– zła	74	76	76	75	71	61	71	62	77	71	64	65	67
Trudno powiedzieć	3	0	0	0	0	5	2	4	3	0	5	2	0

Ocena kondycji zakładów pracy respondentów zależy przede wszystkim od ich poziomu wykształcenia, warunków materialnych gospodarstw domowych oraz wieku - im lepsze mają wykształcenie i bardziej satysfakcjonujące warunki, a także im są młodszy, tym lepiej oceniają sytuację swoich miejsc pracy.

Respondentów aktywnych zawodowo, w tym także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin, zapytaliśmy, czy liczą się z możliwością utraty obecnej pracy m.in. z powodu zwolnienia, bankructwa, upadku lub likwidacji ich zakładu.

Od maja nie zmieniło się poczucie zagrożenia utratą pracy. Niemal połowa respondentów mających zatrudnienie przynoszące stały dochód (48%) obawia się jego utraty, w tym co piąty bardzo poważnie liczy się z taką możliwością. Tyle samo pracujących (47%) deklaruje, że nie odczuwa takiego zagrożenia, z tym że tylko jedna czwarta jest całkowicie wolna od tego typu lęku.

Tabela 7

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	V 2001 N=501		VI 2001 N=486	
	w procentach			
Bardzo poważnie się z tym liczę	18	47	20	48
Raczej tak	29		28	
Raczej nie	25	48	23	47
Nie, to mało prawdopodobne	23		24	
Trudno powiedzieć	5	5	5	5

Poczucie zagrożenia utratą pracy mają najczęściej pracownicy fizyczno-umysłowi (63%), osoby ze średnim wykształceniem (56%), mieszkańcy małych miast, liczących do 20 tys. ludności (58%), badani w wieku od 35 do 44 lat (54%), żyjący w złych warunkach materialnych (54%). Im lepsze natomiast warunki gospodarstw domowych respondentów, tym mniejszy lęk przed utratą pracy.

Poczucie pewności pracy najczęściej deklarują rolnicy (79%), a także przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (63%), osoby z wyższym wykształceniem (63%), żyjące w dobrych warunkach materialnych (58%), najlepiej sytuowane (54%). Równie częste jest ono wśród mieszkańców wsi, jak i wielkich aglomeracji miejskich (po 54%).

Od maja stabilna pozostaje ocena ogólnych warunków życia respondentów i ich rodzin. Co czwarty badany uważa, że żyje im się źle, ponad połowa - że przeciętnie, a jedna piąta wyraża zadowolenie.

Tabela 8

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
	2000							2001						
	w procentach													
– dobrze	21	19	20	23	18	21	21	22	23	22	22	21	20	
– ani dobrze, ani źle	49	52	53	50	53	49	51	52	52	49	48	51	53	
– źle	30	28	27	26	29	29	28	25	25	29	30	27	26	
Trudno powiedzieć	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Bardziej krytycznie, lecz nieco lepiej niż w maju (spadek odsetka opinii negatywnych o 4 punkty) oceniają badani warunki materialne swoich gospodarstw domowych. Obecnie ponad jedna trzecia z nich określa je jako złe, ponad dwie piąte - jako przeciętne, a jedna piąta - jako dobre.

Tabela 9

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
	2000							2001						
	w procentach													
– dobre	21	19	22	23	20	21	20	21	23	20	21	20	20	
– ani dobre, ani złe	43	49	46	43	46	43	48	46	45	43	45	41	45	
– złe	36	32	32	34	34	36	32	33	32	37	34	39	35	

Oceny warunków materialnych gospodarstw domowych respondentów oraz ogólniej pojmowanych warunków życiowych ich rodzin są silnie powiązane z położeniem społeczno-ekonomicznym oraz sytuacją życiową. Im wyższe miesięczne dochody na osobę w rodzinie osiągają badani oraz im lepiej są wykształceni, tym częściej pozytywnie oceniają kondycję swojej rodziny. Do najbardziej zadowolonych należą uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, respondenci z wyższym wykształceniem, najlepiej

sytuowani. Natomiast im gorsze jest położenie ankietowanych, tym większy wśród nich odsetek niezadowolonych. Szczególnie wysoki jest on wśród osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej - najgorzej sytuowanych, bezrobotnych, rencistów, a także rolników. Poziom aprobaty ogólnych warunków życia jest znacznie wyższy u ludzi młodych niż w średnim czy starszym wieku.

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania pozostają w zasadzie stabilne. W odniesieniu do wszystkich sondowanych dziedzin życia społecznego najczęściej pojawia się opinia, że w najbliższym roku nic się nie zmieni.

Podobnie jak w maju zaledwie co jedenasty badany przewiduje poprawę ogólnej sytuacji w Polsce, niemal połowa nie oczekuje żadnych zmian, a ponad jedna trzecia spodziewa się pogorszenia.

Tabela 10

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
Poprawi się	10	12	12	15	15	12	11	14	11	10	10	10	9
Nie zmieni się	43	44	44	49	47	51	44	44	45	47	47	47	48
Pogorszy się	39	36	34	28	29	31	36	34	37	37	37	35	35
Trudno powiedzieć	8	8	10	8	9	7	9	7	7	6	6	8	8

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych osoby spodziewające się zmian na gorsze zdecydowanie przeważają liczebnie nad tymi, którzy oczekują poprawy. Przyszłość najbardziej pesymistycznie postrzegają robotnicy wykwalifikowani, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, źle (choć nie najgorzej) sytuowani, żyjący w złych warunkach materialnych, będący w wieku od 35 do 54 lat, bezrobotni. Najmniej pesymistów jest wśród respondentów najlepiej sytuowanych, zadowolonych ze swoich warunków materialnych, uczniów i studentów oraz emerytów.

We wszystkich elektoratach odnotowujemy znaczną przewagę pesymistów nad optymistami. Nieco lepiej niż inni rozwój sytuacji w najbliższym roku przewidują potencjalni wyborcy AWSP (w ostatnim miesiącu odnotowujemy w tej grupie niewielkie pogorszenie prognoz i znaczny wzrost niepewności) oraz PO, których prognozy nieznacznie się poprawiły. Mniej optymistyczne są przewidywania zwolenników ugrupowania Prawo i Sprawiedliwość. Z kolei w elektoracie SLD i UP widoczny jest optymizm, co zapewne wiąże się z oczekiwanym przełomem politycznym, jednocześnie jednak co trzeci badany z tej grupy spodziewa się pogorszenia sytuacji w kraju. Prognozy sympatyków SLD-UP na tle innych są wyjątkowo stabilne, w stosunku do maja poprawiły się natomiast przewidywania wyborców PSL. Obecnie są one zbliżone do przewidywań osób niezamierzających uczestniczyć w wyborach. Wśród respondentów o nieokreślonych preferencjach wyborczych odnotowujemy - po majowej poprawie - ponowne pogorszenie prognoz. Obecnie grupa ta wykazuje najbardziej pesymistyczny stosunek do przyszłości.

Tabela 11

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Prognoza rozwoju ogólnej sytuacji w kraju**					
	poprawa		bez zmian		pogorszenie	
	V 2001	VI 2001	V 2001	VI 2001	V 2001	VI 2001
	w procentach					
AWS Prawicy	19	13	53	48	26	26
Platforma Obywatelska	11	8	55	63	30	23
Prawo i Sprawiedliwość	-	4	-	57	-	29
SLD i UP	14	14	47	47	34	34
PSL	3	10	43	45	42	38
Niezdecydowani	14	2	48	36	25	43
Niezamierzający głosować	6	6	38	48	48	39

* W tabeli nie uwzględniliśmy potencjalnych wyborców UW z powodu zbyt małej ich liczby.
 ** Pominięto „trudno powiedzieć”.

W stosunku do maja nieco poprawiły się przewidywania dotyczące sytuacji politycznej - przybyło (o 3 punkty) osób, które liczą na poprawę w tej dziedzinie. Jednak co szósty ankietowany obawia się pogorszenia, a ponad połowa nie spodziewa się zmian.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	III	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
– poprawi się	14	14	12	17	17	16	15	17	13	15	14	13	16
– nie zmieni się	48	50	52	52	55	53	51	54	53	50	54	53	53
– pogorszy się	25	21	21	16	15	18	19	16	20	22	19	19	18
Trudno powiedzieć	13	15	15	15	13	13	15	13	14	13	14	15	13

Niemal nie zmieniły się opinie dotyczące sytuacji gospodarczej w najbliższym roku. Liczba badanych spodziewających się pogorszenia stanu gospodarki nadal wyraźnie przeważa nad liczbą przewidujących poprawę, a połowa nie oczekuje zmian.

Tabela 13

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
– poprawi się	13	13	12	14	15	14	12	15	12	13	13	10	12
– nie zmieni się	47	47	50	50	53	51	48	50	50	50	52	51	52
– pogorszy się	31	29	26	24	22	26	29	26	28	29	26	29	27
Trudno powiedzieć	9	11	12	12	10	9	11	8	10	8	9	9	9

Nieco mniej pesymizmu (spadek o 3 punkty) niż w maju przejawiają badani w prognozach dotyczących kondycji ich zakładów pracy. Na poziomie ogólnym ponad połowa pracujących (53%) uważa, że w tej dziedzinie nic się nie zmieni, a wśród tych, którzy spodziewają się zmian, jest znacznie więcej pesymistów (23%) niż optymistów (13%). Opinie te są jednak zróżnicowane w zależności od tego, do którego sektora gospodarki należy oceniany zakład.

Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
	2000							2001										
	w procentach																	
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)																		
N=	557	494	529	536	528	526	533	491	521	509	500	501	482					
– poprawi się	17	16	20	18	16	16	14	16	15	18	14	13	13					
– pozostanie bez zmian	48	51	46	48	50	50	54	52	52	48	52	51	53					
– pogorszy się	25	23	21	22	23	23	22	21	24	26	24	26	23					
Trudno powiedzieć	10	10	13	11	10	11	10	11	9	8	10	10	11					
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych																		
– poprawi się	20	13	18	21	17	12	10	15	10	14	17	9	9					
– pozostanie bez zmian	48	54	51	49	50	53	52	50	57	51	50	63	57					
– pogorszy się	25	21	20	22	21	28	26	25	25	27	24	22	23					
Trudno powiedzieć	7	12	10	8	12	8	12	9	8	8	10	7	11					
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej																		
– poprawi się	22	22	23	13	17	24	14	21	21	24	11	11	14					
– pozostanie bez zmian	46	51	42	61	60	47	61	56	42	37	54	36	49					
– pogorszy się	20	20	21	16	18	18	16	15	29	32	28	33	26					
Trudno powiedzieć	13	8	14	10	6	11	10	9	9	7	8	20	11					
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem																		
– poprawi się	13	22	25	22	20	22	22	18	19	24	16	22	20					
– pozostanie bez zmian	58	49	48	46	54	54	57	56	53	50	54	51	51					
– pogorszy się	16	18	15	20	20	13	13	14	19	19	21	21	18					
Trudno powiedzieć	13	11	12	12	7	11	9	12	9	8	8	6	11					
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych																		
– poprawi się	13	3	6	3	7	4	6	7	7	5	9	3	6					
– pozostanie bez zmian	36	47	41	39	31	40	46	44	55	54	49	52	55					
– pogorszy się	49	48	48	45	50	44	41	37	33	34	37	37	32					
Trudno powiedzieć	3	2	6	13	13	12	7	12	5	7	5	8	8					

Najbliższą przyszłość swoich miejsc pracy najkorzystniej postrzegają pracownicy sektora prywatnego poza rolnictwem, wśród których jest niemal tyle samo optymistów, co pesymistów. U respondentów zatrudnionych w pozostałych sektorach odnotowujemy natomiast przewagę przewidywań pesymistycznych nad optymistycznymi. Od maja wyraźnie

poprawiły się prognozy osób pracujących w spółkach o własności mieszanej (prywatnej i państwowej), nie zmieniły się natomiast - mniej optymistyczne - przewidywania pracowników instytucji państwowych i publicznych. Niezmiennie najbardziej pesymistycznie prognozują swoją przyszłość w tym względzie pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Stabilne pozostają opinie na temat ogólnych warunków życia respondentów i ich rodzin w najbliższym roku. Niemal co siódma osoba liczy na poprawę w tej dziedzinie, ponad połowa sądzi, że nic się nie zmieni, a jedna czwarta spodziewa się pogorszenia.

Tabela 15

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2000							2001					
	w procentach												
– lepiej	14	14	16	13	16	15	14	16	14	12	13	12	14
– tak samo	49	48	46	57	46	50	51	51	54	53	53	54	54
– gorzej	27	28	27	21	24	25	25	23	25	26	24	24	24
Trudno powiedzieć	10	10	11	9	14	10	10	10	7	9	10	10	8

★

★

★

Umacniają się złe nastroje społeczne. Rosnący krytycyzm świadczy o pogarszaniu się kondycji psychospołecznej Polaków. Zdecydowana większość społeczeństwa negatywnie ocenia rozwój sytuacji w kraju - taka wizja niewątpliwie zagraża poczuciu życiowego bezpieczeństwa. Źródłem społecznego niepokoju jest przede wszystkim stan gospodarki, który powszechnie postrzegany jest wręcz katastroficznie, mimo że wskaźniki ekonomiczne nie dają podstaw do tak daleko posuniętego krytycyzmu. Ponad połowa ankietowanych negatywnie ocenia także sytuację polityczną w kraju. Na tym tle znacznie lepiej wypada ocena własnego poziomu życia, szczególnie ogólnych warunków życiowych, ale także

kondycji materialnej własnych gospodarstw domowych. Trzeba jednak pamiętać, że ponad jedna trzecia Polaków ocenia, że oni sami i ich rodziny żyją w złych warunkach materialnych, co niewątpliwie sprzyja poczuciu zagrożenia, szczególnie w sytuacji rosnącego bezrobocia. Dla znacznej części osób aktywnych zawodowo stresogenna jest ich sytuacja zawodowa - dwie piąte wyraża niepokój z powodu kondycji swoich zakładów pracy, a prawie połowa obawia się utraty pracy. Całkowicie wolny od lęku o pracę jest co czwarty zatrudniony. Wszystko wskazuje na to, że głównego źródła złej kondycji psychospołecznej Polaków i związanego z nią nadmiernego krytycyzmu rzutującego na stan nastrojów społecznych należy szukać w zagrożeniu bezrobociem.

Opracowała

Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

	(%)			
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	73	9	1052
Płeć				
Mężczyźni	22	70	8	499
Kobiety	15	75	10	553
Wiek				
18-24 lat	28	61	11	150
25-34	22	69	9	186
35-44	16	77	7	196
45-54	12	80	7	224
55-64	16	77	7	119
65 lat i więcej	19	69	13	177
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	74	11	388
Miasto do 20 tys.	20	75	4	107
20-100 tys.	18	73	9	207
101-500 tys.	20	71	10	202
501 tys. i więcej mieszk.	26	69	6	147
Wykształcenie				
Podstawowe	19	70	11	281
Zasadnicze zawodowe	12	81	7	272
Średnie	18	74	8	371
Wyższe	31	57	12	128
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	57	10	83
Prac. umysł. niż. szczebla	19	73	8	85
Pracownicy fiz.- umysł.	15	74	10	82
Robotnicy wykwalifikowani	10	86	4	111
Robotnicy niewykwalifik.	22	72	6	29
Rolnicy	14	79	6	46
Pracujący na własny rach.	27	63	10	41
Bierni zawodowo				
Renciści	10	80	10	134
Emeryci	20	71	8	200
Uczniowie i studenci	39	46	15	74
Bezrobotni	8	84	8	113
Gospodynie domowe i inni	22	70	8	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	73	8	191
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	71	10	85
sekt. pryw. poza rolnict.	19	74	7	180
prywatnym gosp. rolnym	13	82	5	58
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	14	83	3	138
276-399	5	90	6	106
400-549	14	74	11	218
550-799	23	69	8	148
Powyżej 799 zł	27	66	7	206
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	82	7	365
Średnie	17	73	10	476
Dobre	34	55	11	209
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	57	25	68
Raz w tygodniu	17	73	10	556
1-2 razy w miesiącu	21	73	6	165
Kilka razy w roku	20	75	5	174
W ogóle nie uczestniczy	19	79	2	86
Poglądy polityczne				
Lewica	12	82	6	350
Centrum	19	74	7	255
Prawica	33	54	13	226
Trudno powiedzieć	14	75	11	219

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce? Czy jest ona:
(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	32	54	9	1052
Płeć					
Meżczyźni	6	30	58	6	499
Kobiety	3	34	51	12	553
Wiek					
18-24 lat	6	36	44	14	150
25-34	5	29	60	7	186
35-44	6	37	53	5	196
45-54	6	30	57	7	224
55-64	2	27	61	9	119
65 lat i więcej	2	32	51	15	177
Miejsce zamieszkania					
Wies	4	28	57	11	388
Miasto do 20 tys.	5	28	58	9	107
20-100 tys.	5	33	53	9	207
101-500 tys.	8	32	51	9	202
501 tys.i więcej mieszk.	3	43	51	3	147
Wykształcenie					
Podstawowe	6	28	52	14	281
Zasadnicze zawodowe	5	29	55	11	272
Średnie	3	35	55	6	371
Wyższe	5	38	56	1	128
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	2	30	66	2	83
Prac. umysł. niż. szczebla	5	37	52	6	85
Pracownicy fiz. - umysł.	7	35	52	7	82
Robotnicy wykwalifikowani	5	22	59	14	111
Robotnicy niewykwalifik.	9	35	42	14	29
Rolnicy	6	21	70	3	46
Pracujący na własny rach.	14	20	61	5	41
Bierni zawodowo					
Renciści	3	36	48	13	134
Emeryci	4	30	56	10	200
Uczniowie i studenci	9	42	39	10	74
Bezrobotni	4	36	51	8	113
Gospodynie domowe i inni	0	36	55	9	52
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	3	34	57	6	191
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	3	31	55	11	85
sekt. pryw. poza rolnict.	9	28	55	8	180
prywatnym gosp. rolnym	5	24	65	6	58
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	7	31	55	8	138
276-399	5	25	61	9	106
400-549	5	30	54	11	218
550-799	4	32	56	8	148
Powyżej 799 zł	4	34	58	4	206
Ocena własnych war. mater.					
Złe	4	28	58	10	365
Średnie	4	33	54	9	476
Dobre	9	37	48	6	209
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	3	43	33	22	68
Raz w tygodniu	5	34	52	10	556
1-2 razy w miesiącu	8	29	57	7	165
Kilka razy w roku	5	26	62	7	174
W ogóle nie uczestniczy	0	29	67	4	86
Poglądy polityczne					
Lewica	4	32	61	4	350
Centrum	4	34	53	9	255
Prawica	10	36	47	7	226
Trudno powiedzieć	2	26	53	19	219

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce? Czy jest ona:
(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	21	72	3	1052
Płeć					
Mężczyźni	6	20	73	1	499
Kobiety	2	22	71	5	553
Wiek					
18-24 lat	5	21	67	6	150
25-34	5	24	69	2	186
35-44	4	19	76	2	196
45-54	1	22	74	3	224
55-64	2	21	77	1	119
65 lat i więcej	8	19	67	6	177
Miejsce zamieszkania					
Wies	3	16	77	4	388
Miasto do 20 tys.	8	17	71	4	107
20-100 tys.	4	25	70	1	207
101-500 tys.	5	23	68	4	202
501 tys.i więcej mieszk.	3	28	66	2	147
Wykształcenie					
Podstawowe	3	19	72	6	281
Zasadnicze zawodowe	4	17	75	2	272
Średnie	4	22	72	2	371
Wyższe	5	31	62	1	128
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	31	64	0	83
Prac. umysł. niż. szczebla	2	28	67	4	85
Pracownicy fiz. - umysł.	4	20	75	1	82
Robotnicy wykwalifikowani	2	16	81	1	111
Robotnicy niewykwalifik.	6	16	69	10	29
Rolnicy	7	8	85	0	46
Pracujący na własny rach.	8	18	74	0	41
Bierni zawodowo					
Renciści	2	17	73	7	134
Emeryci	6	24	67	3	200
Uczniowie i studenci	9	26	59	6	74
Bezrobotni	1	14	82	3	113
Gospodynie domowe i inni	0	32	61	6	52
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	2	24	71	3	191
społce właścicieli	3	28	70	0	85
prywatnych i państwa	6	18	75	2	180
sekt. pryw. poza rolnict.	6	8	86	1	58
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	1	14	81	4	138
276-399	3	11	86	0	106
400-549	3	23	70	3	218
550-799	8	24	65	3	148
Powyżej 799 zł	6	26	67	0	206
Ocena własnych war. mater.					
Złe	2	14	81	3	365
Średnie	4	24	70	2	476
Dobre	8	27	60	6	209
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	25	51	14	68
Raz w tygodniu	3	24	70	3	556
1-2 razy w miesiącu	6	15	79	1	165
Kilka razy w roku	5	15	77	4	174
W ogóle nie uczestniczy	1	23	75	1	86
Poglądy polityczne					
Lewica	2	19	79	1	350
Centrum	3	23	70	4	255
Prawica	10	24	63	3	226
Trudno powiedzieć	3	20	71	7	219

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?
Czy jest ona:

	(%)				
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	34	40	2	483
Płeć					
Mężczyźni	22	37	38	3	277
Kobiety	28	29	42	1	207
Wiek					
18-24 lat	53	18	25	4	41
25-34	26	41	32	1	139
35-44	24	34	39	3	143
45-54	19	32	49	0	128
55-64	8	16	74	1	25
65 lat i więcej	15	49	7	29	8
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	34	40	2	152
Miasto do 20 tys.	18	41	39	1	57
20-100 tys.	37	28	32	3	104
101-500 tys.	18	34	46	2	98
501 tys.i więcej mieszk.	21	35	45	0	73
Wykształcenie					
Podstawowe	18	34	48	0	57
Zasadnicze zawodowe	23	34	40	2	145
Średnie	24	34	40	2	176
Wyższe	31	32	35	2	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	34	34	0	83
Prac. umysł. niż. szczebla	32	27	41	0	84
Pracownicy fiz. - umysł.	23	33	40	4	78
Robotnicy wykwalifikowani	24	36	38	1	106
Robotnicy niewykwalifik.	40	41	19	0	29
Rolnicy	0	32	68	0	40
Pracujący na własny rach.	15	45	40	0	39
Bierni zawodowo					
Renciści	32	27	28	12	7
Emeryci	0	20	58	23	11
Bezrobotni	0	0	71	29	3
Gospodynie domowe i inni	100	0	0	0	1
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	27	33	39	1	182
społec. właścicieli					
prywatnych i państwa	24	40	35	1	82
sekt. pryw. poza rolnict.	29	32	36	3	167
prywatnym gosp. rolnym	0	33	67	0	41
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	30	26	41	3	42
276-399	4	30	64	2	40
400-549	25	34	39	1	121
550-799	20	31	43	6	67
Powyżej 799 zł	29	35	36	0	110
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	29	52	2	134
Średnie	23	38	36	3	231
Dobre	35	32	33	0	118
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	18	41	0	12
Raz w tygodniu	25	31	41	3	255
1-2 razy w miesiącu	25	40	32	3	86
Kilka razy w roku	22	33	45	0	91
W ogóle nie uczestniczy	19	44	37	0	36
Poglądy polityczne					
Lewica	21	32	44	3	173
Centrum	24	42	32	2	128
Prawica	31	28	42	0	106
Trudno powiedzieć	25	31	41	2	76

Tabela 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy
(np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu,
gospodarstwa itp.)?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	47	5	486
Płeć				
Mężczyźni	46	48	6	278
Kobiety	50	47	4	208
Wiek				
18-24 lat	46	47	7	42
25-34	48	44	7	140
35-44	54	43	3	143
45-54	45	51	4	126
55-64	33	60	7	26
65 lat i więcej	20	80	0	9
Miejsce zamieszkania				
Wies	41	54	5	155
Miasto do 20 tys.	58	38	4	57
20-100 tys.	51	43	6	102
101-500 tys.	53	44	4	98
501 tys. i więcej mieszk.	40	54	6	74
Wykształcenie				
Podstawowe	47	52	1	59
Zasadnicze zawodowe	47	45	9	148
Średnie	56	40	4	177
Wyższe	34	63	4	102
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	63	2	83
Prac.umysł.hiz.szczebła	52	44	4	84
Pracownicy fiz.-umysł.	63	30	8	79
Robotnicy wykwalifikowani	52	40	7	106
Robotnicy niewykwalifik.	50	47	4	29
Rolnicy	19	79	2	40
Pracujący na własny rach.	52	43	5	39
Bierni zawodowo				
Renciści	65	35	0	9
Emeryci	24	76	0	12
Bezrobotni	0	0	100	1
Gospodynie domowe i inni	100	0	0	2
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	49	48	3	185
społce właścicieli	54	38	8	83
prywatnych i państwa	51	43	6	167
sekt. pryw. poza rolnict.	18	80	2	42
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	53	40	7	44
276-399	56	41	3	39
400-549	48	46	6	120
550-799	59	37	3	66
Powyżej 799 zł	44	54	2	111
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	43	4	135
Średnie	48	45	7	234
Dobre	40	58	2	118
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	75	0	12
Raz w tygodniu	46	48	6	257
1-2 razy w miesiącu	53	46	1	87
Kilka razy w roku	55	42	4	92
W ogóle nie uczestniczy	34	55	10	36
Poglądy polityczne				
Lewica	54	43	3	169
Centrum	36	58	6	133
Prawica	50	47	3	106
Trudno powiedzieć	51	40	9	78

Tabela 6. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	53	26	0	1052
Płeć					
Mężczyźni	23	53	24	0	499
Kobiety	17	54	29	0	553
Wiek					
18-24 lat	36	48	15	1	150
25-34	29	59	12	0	186
35-44	18	51	31	0	196
45-54	12	54	34	0	224
55-64	10	61	29	0	119
65 lat i więcej	16	49	34	0	177
Miejsce zamieszkania					
Wies	17	54	29	0	388
Miasto do 20 tys.	14	54	32	0	107
20-100 tys.	19	60	21	0	207
101-500 tys.	30	49	22	0	202
501 tys.i więcej mieszk.	22	50	29	0	147
Wykształcenie					
Podstawowe	15	48	36	0	281
Zasadnicze zawodowe	13	57	30	0	272
Średnie	23	55	22	0	371
Wysze	40	53	7	0	128
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	43	50	7	0	83
Prac. umysł. niż. szczebla	25	60	15	0	85
Pracownicy fiz. - umysł.	16	68	15	2	82
Robotnicy wykwalifikowani	16	63	21	0	111
Robotnicy niewykwalifik.	38	56	7	0	29
Rolnicy	9	54	37	0	46
Pracujący na własny rach.	27	49	24	0	41
Bierni zawodowo					
Renciści	3	60	37	0	134
Emeryci	19	50	31	0	200
Uczniowie i studenci	46	35	19	0	74
Bezrobotni	11	45	44	0	113
Gospodynie domowe i inni	17	50	32	0	52
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	25	60	15	0	191
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	25	59	16	0	85
sekt. pryw. poza rolnict.	25	58	15	1	180
prywatnym gosp. rolnym	7	51	41	0	58
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	6	36	58	0	138
276-399	7	57	35	0	106
400-549	13	61	25	0	218
550-799	18	55	27	0	148
Powyżej 799 zł	40	52	9	0	206
Ocena własnych war. mater.					
Źle	3	37	60	0	365
Średnie	11	78	10	0	476
Dobre	70	27	3	0	209
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	54	21	0	68
Raz w tygodniu	20	54	26	0	556
1-2 razy w miesiącu	22	53	25	0	165
Kilka razy w roku	20	50	30	0	174
W ogóle nie uczestniczy	18	59	23	0	86
Poglądy polityczne					
Lewica	18	55	27	0	350
Centrum	14	61	24	0	255
Prawica	34	47	18	1	226
Trudno powiedzieć	17	47	36	0	219

Tabela 7. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:

	(%)			
	złe	ani dobre, ani złe	dobrze	Liczba osób
Ogółem	35	45	20	1050
Płeć				
Mężczyźni	32	47	20	497
Kobiety	37	43	20	553
Wiek				
18-24 lat	30	42	28	150
25-34	25	49	26	184
35-44	40	43	17	196
45-54	42	40	18	224
55-64	35	49	15	119
65 lat i więcej	33	51	16	177
Miejsce zamieszkania				
Wies	37	48	15	386
Miasto do 20 tys.	38	51	12	107
20-100 tys.	34	42	24	207
101-500 tys.	28	43	30	202
501 tys. i więcej mieszk.	37	42	21	147
Wykształcenie				
Podstawowe	44	44	12	281
Zasadnicze zawodowe	38	51	11	271
Średnie	33	43	24	371
Wyższe	13	43	44	128
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	21	30	50	83
Prac. umysł. niż. szczebla	26	44	29	85
Pracownicy fiz.-umysł.	23	66	11	82
Robotnicy wykwalifikowani	27	58	14	111
Robotnicy niewykwalifik.	31	35	34	29
Rolnicy	48	38	13	46
Pracujący na własny rach.	26	48	25	41
Bierni zawodowo				
Renciści	47	47	6	133
Emeryci	28	50	21	200
Uczniowie i studenci	32	28	40	74
Bezrobotni	59	36	5	113
Gospodynie domowe i inni	45	43	12	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	29	43	27	191
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	26	46	28	85
sekt. pryw. poza rolnict.	22	55	23	180
prywatnym gosp. rolnym	46	43	11	58
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	79	20	2	138
276-399	48	44	9	106
400-549	35	51	14	218
550-799	27	60	13	148
Powyżej 799 zł	13	41	47	206
Ocena własnych war. mater.				
Złe	100	0	0	365
Średnie	0	100	0	476
Dobre	0	0	100	209
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	52	21	68
Raz w tygodniu	34	47	19	556
1-2 razy w miesiącu	39	40	21	163
Kilka razy w roku	37	42	21	174
W ogóle nie uczestniczy	29	50	21	86
Poglądy polityczne				
Lewica	32	50	18	350
Centrum	36	47	17	255
Prawica	29	39	31	226
Trudno powiedzieć	43	42	15	218

Tabela 8. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	48	35	8	1052
Płeć					
Mężczyźni	9	45	38	8	499
Kobiety	8	51	33	8	553
Wiek					
18-24 lat	7	54	32	7	150
25-34	13	49	34	4	186
35-44	6	48	40	6	196
45-54	6	45	44	4	224
55-64	10	46	31	14	119
65 lat i więcej	11	47	27	14	177
Miejsce zamieszkania					
Wieś	8	47	36	10	388
Miasto do 20 tys.	10	46	40	4	107
20-100 tys.	8	50	35	7	207
101-500 tys.	10	47	35	8	202
501 tys. i więcej mieszk.	9	52	33	6	147
Wykształcenie					
Podstawowe	10	43	32	15	281
Zasadnicze zawodowe	5	47	42	5	272
Średnie	8	52	34	5	371
Wysze	14	50	32	3	128
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	11	51	33	4	83
Prac. umysł. niż. szczebla	10	56	32	2	85
Pracownicy fiz.-umysł.	8	47	39	6	82
Robotnicy wykwalifikowani	5	38	53	4	111
Robotnicy niewykwalifik.	4	48	40	9	29
Rolnicy	14	36	43	8	46
Pracujący na własny rach.	15	42	39	4	41
Bierni zawodowo					
Renciści	7	46	36	12	134
Emeryci	11	51	24	13	200
Uczniowie i studenci	10	58	24	9	74
Bezrobotni	4	50	39	6	113
Gospodynie domowe i inni	8	46	43	3	52
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	10	45	38	7	191
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	9	57	33	2	85
sekt. prywat. poza rolnict.	8	44	45	3	180
prywatnym gosp. rolnym	12	38	41	8	58
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	5	58	32	5	138
276-399	7	42	40	1	106
400-549	8	46	40	6	218
550-799	7	46	35	12	148
Powyżej 799 zł	15	54	25	6	206
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	45	42	6	365
Średnie	8	50	33	9	476
Dobre	14	50	29	8	209
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	37	34	19	68
Raz w tygodniu	10	51	31	9	556
1-2 razy w miesiącu	6	50	39	5	165
Kilka razy w roku	8	42	45	5	174
W ogóle nie uczestniczy	8	51	36	4	86
Poglądy polityczne					
Lewica	12	47	37	4	350
Centrum	8	53	34	6	255
Prawica	8	56	29	8	226
Trudno powiedzieć	5	36	43	16	219